#CuNaHe

CuNaHe projekt jõuab lõpule

Margit Säre, *MTÜ Peipsi Koostöö Keskus*

Eesti-Vene koostööprogrammi projekt „CuNaHe: Koolide ja mitte-formaalsete haridusasutuste koostöö Peipsi-Pihkva järve piirkonna kultuuri- ja looduspärandi säilitamisel ja edendamisel" jõuab 10. märtsil 2021 aastal lõpule. Kuigi projekti tegevustesse tuli seoses pandeemiaga teha suuri muudatusi – eelkõige ühiste laagrite ja õppereiside, seminaride osas – toimusid siiski kohalikud tegevused ja virtuaalne piiriülene koostöö.

Meie projektipartner Pihkvast- „Peipsi Järve Projekt" viis sügisel läbi Peipsimaa parima piruka konkursi, Räpina ja Petseri koolid korraldasid laste talvelaagrid ning õpetajate väljasõiduseminarid, samuti täiendasime digitaalseid õppematerjale ja koostasime uue veebiviktoriini Peipsi järve ökosüsteemiteenustest. Projekti partnerkoolid said täiendada ka oma õppevahendeid innovaatilise õppe läbiviimiseks.

Projekti lõppkonverents toimus 3. märtsil 2021. Seminaril võeti kokku projekti tulemused ja tehti ülevaade valminud lõimitud õppematerjalidest. Samuti oli olulisel kohal COVID-19 piirangute mõjul praktiseeritud digitaalne ja distantsõpe.

Projekti eesmärgiks on haridusasutuste võrgustiku kaudu tugevdada piiriülest koostööd. Projektis käsitletakse Peipsi-Pihkva järve piirkonna ühist kultuuri- ja looduspärandit läbi uuenduslike hariduslike meetodite ja aktiivõppe, mis omakorda aitab kaasa teadlikkuse suurenemisele piirkonnast ning selle edendamisele. Rohkem infot projektist http://www.ctc.ee/kaimasolevad-projektid/cunahe

Selles numbris

- Peipsimaa pirukas
- Talvelaager Petseris
- Talvekool Eestis
- Räpina kooli õpetajate õppereis Peipsi äärde
- Projekti õppereis Venemaal
- Viktoriin ökosüsteemiteenustest
- Projekti lõpuseminar

EST | RUS
Cross Border Cooperation Programme
Co-funded by the European Union, the Republic of Estonia and the Russian Federation

Antud väljaanne valmis Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 rahalise abiga. Selle väljaande sisu eest vastutab ainuisikuliselt Peipsi Koostöö Keskus koos partneritega ning selles kajastatu ei peegelda mingil juhul Programmis osalevate riikide ega Euroopa Liidu seisukohti.

Pihkvas valiti parim Peipsimaa pirukas

Olga Vasilenko, *MTÜ Peipsi Järve Projekt*

6. novembril 2020. aastal toimus Pihkvas konkursi "Peipsimaa pirukas" finaal, mille korraldas MTÜ Peipsi Järve Projekt - Eesti-Vene ühisprojekti „CuNaHe" partner Pihkvast.

Konkursile "Peipsimaa pirukas" laekus hulgaliselt retsepte Petseri, Pihkva, Oudova piirkonnast, mille hulgast valis korraldusmeeskond välja 10 kõige huvitavamat traditsioonilise piruka retsepti. 6. novembri finaalis valiti parima piruka autoriks Olga Bedskih Pihkvast oma pirukaga «Расстегай». Võidupiruka retsept on tänaseni säilinud tänu Olga vanaemale, kes elas Pihkva oblastis Malaya Ostenka külas.

Finalistide töid hinnati žüriilikemete poolt "pimesi". Kuigi COVID-19-ga seotud piirangutest tulenevalt tuli konkursi läbiviimise tingimusi muuta, läks lõppvoor siiski edukalt. Kõikides pirukatest tehti fotod ja videosalvestused. Päeva lõpus toimetati videod ning fotod koos piruka-lõikudega viiele žüriiliikmele, kes siis pidid andma oma hinnangu retsepti originaalsuse, kohaliku omapära (kohalike toorainete kasutamine), maitseomaduste, välimuse ja esitluse kohta. Lisaks väiksematele ja suurematele auhindadele avaldatakse osavõtjate retseptid brošüüris "Peipsimaa köök", mis valmib 2021. aastal.

MTÜ Peipsi Järve Projekt – sõnul oli konkurss väga edukas ning see toetab piirkonna kultuuripärandi säilimist, traditsiooniliste retseptide populariseerimist ja taasavastamist.

Rohkem infot konkursist leiab "Peipsi Järve Projekti" kodulehelt https://peipsi.org/cunahe/peipsi_pie_winner/ ja Pihkva rajooni meediaväljaannetest.

Talvelaager Petseris

Nadežda Lapina, Petseri 3. Keskkooli õpetaja

2021. aasta veebruaris toimus ER 8 CuNaHe projekti talvelaager Petseris. Laagris osales 20 õpilast 6.–9. klassist.

Laagri avas vanaaegse muusika ansambel, mis esitas piirkonna rahvaviise. Lapsi tervitas kooli direktor Jaroslavtseva. Iga laagris osalejale sai T-särgi ja seljakoti.

Laager algas maastikumänguga. Edasi liiguti savinõude töötuppa, kus iga osaleja kingakujulise poti, kõige tugevamad proovisid kätt pottsepa kedral. Töötoas valmisid huvitavad kausid ja kruusid.

Laagris toimus lastele ka meeskonnatöö koolitus, kus õpiti teineteist paremini tundma.

Laagri teisel päeval võeti üheskoos osa võistlusest „Ökoreklaam“, mängiti nii keskkonnamänge kui ka neid, mida mängisid vanavanemad, kes elasid Peipsi-Pihkva järv järve ääres.

Põnevaks oli laagri juures see, et Zoomi kaudu oldi ühenduses Räpina Ühisgümnaasiumi õpilastega, kellel ka oli talvelaager. Virtuaalselt õpiti rahvatantse, lauldi laule ja vesteldi.

Laagrist ei puudunud ka käeline tegevus. Tüdrukud valmistasid kotte ja poisid meisterdasid konservipurkidest mudilastele mängu.

Järgmised kaks päeva veetsid lapsed Pihkva piirkonnas, kus külastati zoloogiamuuseumi. Tutvuti sealse õppeprogrammiga ning kuulati lugusid lindudest ja Peipsi järve rannikuosa elanikest.

Laagriseltskond peatus Pleskovi puhkekeskuses, kus toimusid erinevad töötoad. Näiteks uuringud ning katsed lumega.

Õhtul mängiti mängu „Mis? Kus? Millal?“, milles tuli meenutada Peipsi järve elanike ajaloolisi sündmusi, eluolu ja kultuuri.

Talvekolis osalenud 7. klassi õpilaste mõtted:

- Violetta: „Kõik oli tore. Väga meeldis kõik. See on olnud minu parim laagrikogemus.“
- Angelina: „Reis laagrisse väga meeldis, olid ainult positiivsed emotsioonid. Puhkasime suurepäraselt, oli palju muud huvitavat. See on olnud viimase aja parim reis. Tahaks korrata! Suur tänu korraldajatele!“
- Veronika: „Väga meeldis. Suur tänu kõigile. Oli huvitav programm, mängud, katsed ja kõik muu. Õppisime palju ja tutvusime uute sõpradega.“

CuNaHe talvekool Eestis

Irmen Nagelmaa, Räpina Ühisgümnaasiumi õppekvaliteedijuht

3.-4. veebruaril toimus projekti CuNaHe talvekool Räpina Ühisgümnaasiumis 9. klassi õpilastele. Esimene päev algas Ahunapalus Emajõe Suursoo maastikukaitsealal, kus külastati kelgukoerte treeningkeskust.

Õpilased said teadmisi kelgukoerte igapäevaelust, treenimisest ning kõik said kogemuse võrra rikkamaks - ise koerarakendiga sõites. Päeva tegi väga meeleolukaks see, et koerad olid sõbralikud ning nendega koos veedetud aeg andis kõigile positiivseid emotsioone.

Seejärel toimus Inara Luigase Kohvitarõs Mikitamäel toidukoolitus, mille raames tutvustati Peipsiäärsete elanike toiduvalmistamise traditsioone. Selgus, et olime tulnud rahvusvahelisel pelmeenide valmistamise nädalal ning ka õpilastel oli võimalus neid ise teha.

Õhtul viidi läbi Peipsi Koostöö Keskuse poolt koostatud Peipsimaa veebiviktoriin, mille esikolmikusse kuulusid Emma-Elise Talviste, Rasmus Rumask ja Lisett Rämson. Päeva kokkuvõtvas viktoriinis saavutasid esikoha Erle-Mai Pabusk, Krettel Kivisaar ja Lenna Haamer.

Erilist elevust tekitasid tähelepanumängud, mis olid osalejate jaoks väga uudsed ja kaasahaaravad.

Teine päev algas kolmekilomeetrise tõukekelgumatkaga Lämmijärve rannaalal. Matkajuht andis edasi põnevaid teadmisi selle kandi looduse ja ajaloo kohta.

Päev lõppes Räpina Ühisgümnaasiumi ja Petseri 3. Keskkooli videosillaga, mille kaudu õpetas Külliki Arjokesse Peipsi piirkonna rahvuslikke tantse ning lõõtsal saatis Ants Järv. Seejärel toimus vene rahvatantsude õppimine.

Talvekooli läbiviijateks olid Räpina Ühisgümnaasiumi õpetajad Karin Tuul ja

Räpina Ühisgümnaasiumi ja Peipsi Koostöö Keskuse õppereis Peipsi äärde

Margit Säre, *MTÜ Peipsi Koostöö Keskus*

22.-23. veebruaril toimus Räpina Ühisgümnaasiumi õpetajate ja Peipsi Koostöö Keskuse õppereis Peipsi äärde, mille eesmärgiks oli tutvuda Peipsimaaga ning saada uusi mõtteid, kuidas tutvustada piirkonna rikkalikku loodu- ja kultuurilugu uuenduslikes õppeprogrammide.

Samal nädalal toimus Petseri 3. keskkooli ja Peipsi Järve Projekti õppereis Pihkva rajoonis ning 26. veebruaril võeti õppereisi tulemused kokku piiriülesel zoomi seminaril. Kuna ühised õppereisid ei onud koroonaviiruse tõttu võimalikud, saime Vene partneritega kogemusi vahetada virtuaalselt. Zoomikohtumisel said partnerid teada nii naabrite juures kasutatavatest veebipõhistest kui ka õuesõppe meetoditest.

Suurendamaks Räpina kooli õpetajate vahetut kontakti õpetavate teemadega külastati Peipsiäärsel õppereisil Varnja samovarimaja ja uuriti vanausuliste elu-olu. Päeva tippsündmuseks kujunes karakatitsa sõit Peipsi järvele ja talviste kalapüügimeetodite katsetamine omal käel. Samuti käidi ka Peipsimaa muuseumis ja Peipsi järve elutoas Kasepääl. Kuna Peipsimaa oli seotud Kalevipoja lugudega, siis ei jäänud külastamata ka Kalevipoja koda.

PEIPSI JÄRVE ÖKOSÜSTEEMITEENUSED

Viktoriin

See väikene ökosüsteemiteenuste ehk ökohüvede veebiviktoriin sisaldab 20 temaatilist küsimust gümnaasiumiõpilastele ja täiskasvanutele. Kas me teame, mis on ökosüsteem ja ökosüsteemi teenused? See polegi nii keeruline, kui esialgu võib kõlada.

Viktoriin valmis projekti ER 8 CuNaHe: Koolide ja mitteformaalsete haridusasutuste koostöö Peipsi-Pihkva järve piirkonna kultuuri- ja looduspärandi säilitamisel ja edendamisel. (CuNaHe: Improved network of formal and informal education institutes to support Cultural and Natural Heritage of the Lake Peipsi/Chudskoe-Pskovskoe region) raames. Peipsi-Pihkva järve piirkonna kultuuri- ja looduspärandi koostööprojekt aitab kaasa haridusasutuste koostööle ning digiõppe edendamisele.

See viktoriin valmis Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 rahalise abiga. Selle veebiküsimustiku sisu eest vastutab ainuisikuliselt Peipsi Koostöö Keskus ning selles kajastatu ei peegelda mingil juhul Programmi, programmis osalevate riikide ega Euroopa Liidu seisukohti.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 eesmärk on edendada piiriülest koostööd Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel, et soodustada sotsiaalmajanduslikku arengut mõlemal pool ühist piiri. Programmi koduleht on www.estoniarussia.eu

Õppereisi seminari osas räägiti lähemalt Peipsimaa digitaalsetest õppematerjalidest näiteks äsjavalminud Peipsimaa ökohüvesid tutvustavast veebiviktoriinist, millega saab tutvuda: http://ctc.ee/viktoriinid/peipsimaa-okohuved

CuNaHe projekti õppereis Venemaal

Olga Vasilenko, MTÜ Peipsi Järve Projekt

31. jaanuaril – 2. veebruaril 2021 toimus CuNaHe projekti õppe-ekskursioon Pihkva oblasti Puškinskije Gorõ, Novorževii ja Bežanitsõ rajoonidesse, millest võttis osa 5 inimest: projekti juhtkomitee liige, Pihkva andekate laste ja nooruse piirkondliku keskuse direktor, J. M. Gulin ning Pihkva MTÜ Peipsi Koostöö Keskus meeskond.

Reisi eesmärk oli tutvuda kolme omavalitsusüksuse territooriumil asuvate loodus- ja kultuuriobjektide võimalustega nende edasiseks kaasamiseks haridusasutuste ökoloogia- ja koduloolistesse programmidesse. Vaatamata märkimisväärsele kaugusele Peipsi-Pihkva järvest (umbes 200 km) kuulub see territoorium järve valgalasse.

Bežanitsõ rajooni territooriumil, mis asub Polistovski riikliku looduskaitseala kaitse all, asub Euroopa suurima Polistovo-Lovatskaja rabasusteemi osa, Euroopa „kopsud“. Siin, looduskaitseala külastuskeskuses, toimus keskkonnahariduse seotud küsimuste ümarlaud, mille käigus tutvustasid looduskaitseala töötajad oma haridusprogramme, õppematerjale ning ekskursioone ökoloogiarajadel. Projekti grupp käis ühel looduskaitseala kõrgrabade radadest, „Talvine retk lumesaaniga“, tehes väikseid peatusi loomade jälgede tuvastamiseks ja lindude jälgimiseks. Looduses saab harva näha looma või lindu lähedalt, kuid seda saab teha loomaaias Zoograd, mida meie grupp tagasiteel külastas. Loomaaia külastuse peaks grupi arvates lisama õppekavasse, ühendades selle erinevate ülesannetega ning loomade praktilise jälgimisega.

Veel üheks külastuse objektideks oli Altuni mõisakompleks, mis kuulus kuni 1917. Lvovi perekonnale. On märkimisväärne, et A. S. Puškin on nii mõisa kui ka oma Altuni naabri jahiharrastused justkui maha kirjutanud ning pannud oma kuulsatesse teostesse „Krahv Nulin“ ja „Jevgeni Onegin“. Hästi hooldatud Altuni mõisakompleks on hea näide hoolivast suhtumisest ja ajaloolise kultuuri säilitamisest.

Ökosüsteemiteenuste veebiviktoriin

Ederi Ojasoo MTÜ Peipsi Koostöö Keskus

Projekti CuNaHe raames valminud ökosüsteemiteenuste ehk ökohüvede teemaline veebiviktoriin sisaldab 23 küsimust, mis on mõeldud gümnaasiumiõpilastele ja täiskasvanutele.

Veebiviktoriin tutvustab, mis on ökosüsteemi teenused. See polegi nii keeruline, kui esialgu võib kõlada. Ökosüsteemiks nimetatakse toitumissuhete kaudu seostunud organisme ja keskkonnatingimusi, mis moodustavad isereguleeruva ja areneva terviku.

Ökosüsteemiteenuste ehk ökohüvede all mõeldakse kaupu ja teenuseid ehk hüvesid, mida pakub inimestele ja ettevõtetele iga ökosüsteem. Täpsemalt öeldes kõik need materiaalsed asjad ja mittemateriaalsed nähtused, mis suurendavad inimeste heaolu ja ettevõtete kasumit.

Hüvesid, mida näiteks Peipsi järve ökosüsteem pakub on märkimisväärne hulk. Järv varustab meid toiduga (kala, veetaimed jne), reguleerib vee kvaliteeti (puhastab järve sattunud reovett), pakub erinevatele liikidele elupaika (kalad, veetaimede ja –loomade) ning pakub inimestele võimalust puhata (ujuda, kalastada, veesõidukitega liikuda jne). Kõike eelpool loetletut nimetatakse ökohüvedeks, mis suurendavad inimeste heaolu.

Eestikeelset veebiviktoriini saab lahendada aadressil:
http://ctc.ee/viktoriinid/peipsimaa-okohuved

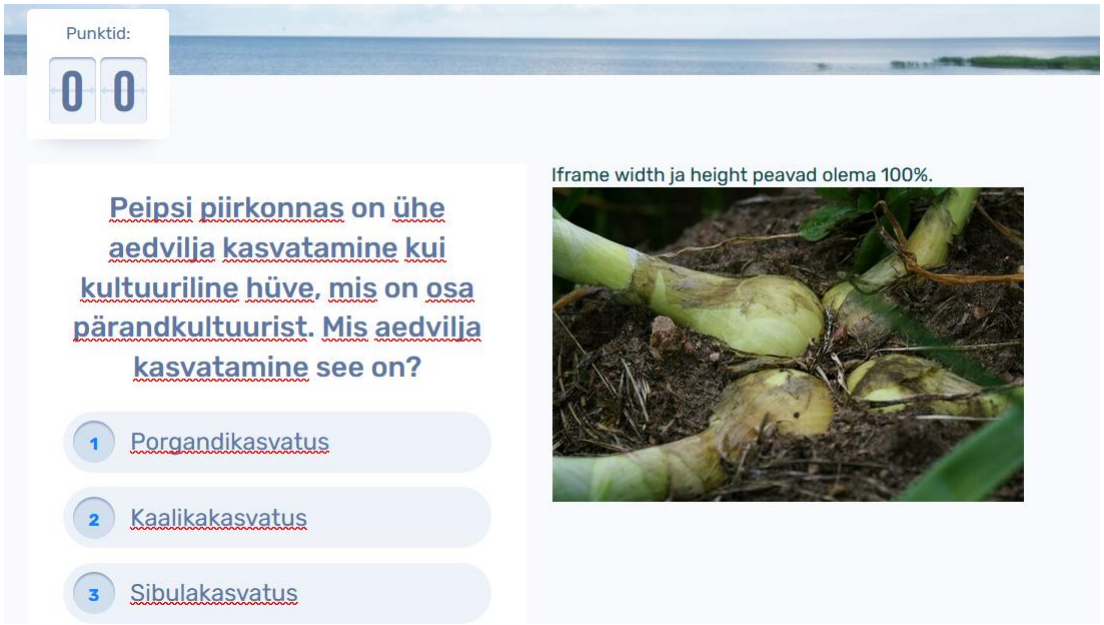

Projekti lõpuseminar

Margit Säre, MTÜ Peipsi Koostöö Keskus

3. märtsil toimus CuNaHe projekti lõpuseminar - kombineeritult nii Zoomis kui ka kohapeal. Kokku osales ligi 40 inimest - projekti partnerid ja assotsieerunud partnerid, juhtkomitee liikmed, samuti Eesti-Vene programmi tehnilise sekretariaadi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, piirkondlike ühenduste jt. asutuste esindajad.

Seminaril võeti kokku projekti tulemusi, tehti ülevaade valminud õppematerjalidest ja arutati koostöö tuleviku üle.

Lõpuseminari esimeses pooles jagas Eesti-Vene Programmi tehnilise sekretariaadi konsultant Polina Zaytseva infot programmi senistest tulemustest ja ettevalmistustest uueks programmiperioodiks. Samuti tunnustas ta CuNaHe projekti, et vaatamata keerulisele pandeemia perioodile on projekt oma tegevused tulemuslikult ellu viinud. Sõna said ka projekti assotsieerunud partnerid Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskusest ja Pihkva riiklikust ülikoolist, kes rääkisid kuidas koolid nii Eestis kui ka Venemaal on toime tulnud distantsõppega ja millised on olnud peamise õppetunnid selles valdkonnas.

Seminari teises pooles tutvustasid partnerid lähemalt projekti peamisi tegevusi ja tulemusi. Projektijuht Margi Säre andis üldülevaate saavutatud tulemusnäitajatest ja tehtud muudatustest seoses koroonaviirusega – ära tuli jätta palju piiriülesed kohtumised ja ühised õppekäigud ning asendada need oma riigis toimuvatega, lisades digitaalsed kogemuste vahetused partnerite vahel. Räpina Ühisgümnaasiumi projekti´ koordinaator Irmen Nagelmaa ja Petseri 3. Keskkooli direktor Nina Yaroslavtseva jagasid koolide kogemusi metoodiliste materjalide väljatöötamisel, õuesõppetundide, õpetajate metoodiliste seminaride ning suve- ja talvekoolide korraldamisel. Peipsi järve lõimitud õppe materjalid on eesti keeles leitavad: https://yg.rapina.ee/wp-content/uploads/2019/10/Korrigeeritud-Peipsi_loiminguprojektid_koond-1.pdf. Peipsi Järve Projekti juhataja Olga Vassilenko tutvustas Peipsimaa keskkonnapäevade ja Peipsimaa piruka konkursi toimumist Petseri rajoonis. Projekti tulemuste tutvustuse lõpetas Sergei Timofeev Peipsi Järve Projektist, kes rääkis veebiviktoriinidest kui heast meetodit, millega edendada Peipsimaa keskkonnaharidust. Projekti raames töötati välja kaks veebiviktoriini Peipsimaa kultuuriloost ja ökosüsteemiteenustest ning need on eesti keeles leitavad: http://www.ctc.ee/viktoriinid. Praeguseks on need eesti, inglise ja vene keelseid veebiviktoriine lahendatud juba ligi 2000 korda. Lisaks on võimalik viktoriine ka välja trükkida Pdf formaadis.

Kokkuvõtlikult saab öelda, et sünkroontõlkega toimunud Zoom seminar oli sisutihe ja tulemuslik. Huvi korral saab ettekannetega tutvuda siin http://ctc.ee/projektid/kaimasolevad-projektid/cunahe

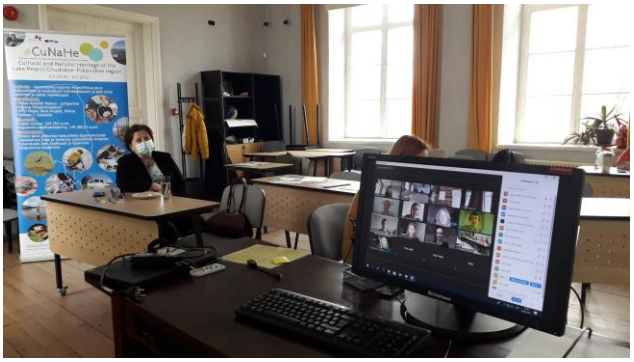

KONTAKT

MTÜ Peipsi Koostöö Keskus
Margit Säre
E-post: margitsare@gmail.com
Tel: +372 5088409
www.ctc.ee
Puiestee 71 a, 51009 Tartu
EESTI
www.ctc.ee
www.facebook.com/peipsicenter

PROJEKTI PARTNERID

MTÜ Peipsi Koostöö Keskus (EST)

Räpina Ühisgümnaasium (EST)

MTÜ Peipsi Järve Projekt, Pihkva (RUS)

Petseri 3. Keskkool (RUS)

Projekti kaasrahastab Eesti-Vene piiriülese koostöö programm 2014-2020

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 eesmärk on edendada piiriülest koostööd Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel, et soodustada sotsiaalmajanduslikku arengut mõlemal pool ühist piiri. Programmi koduleht on www.estoniarussia.eu

EST | RUS Cross Border Cooperation Programme

Co-funded by the European Union, the Republic of Estonia and the Russian Federation

Programmi koduleht www.estoniarussia.eu

Eestipoolset kaasfinantseeringut toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus